

ECO-INDUSTRIAL PARKS ECONOMIC CATEGORY FORMATION

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЕКОІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ

Метою роботи є дослідження формування економічної категорії екоіндустріальних парків (ЕІП) як складової сучасної економіки. Традиційні промислові зони часто зіштовхуються з проблемами нерационального використання природних ресурсів, забруднення довкілля та низької ефективності виробничих процесів. Ці фактори ставлять під загрозу стійкість промислового розвитку та вимагають пошуку нових підходів до організації виробничих систем. Екоіндустріальні парки пропонують альтернативу, що спрямована на поєднання економічної ефективності та екологічної відповідальності [1]. Проте формування ЕІП як економічної категорії є явищем, яке потребує теоретичного осмислення та аналізу його впливу на економічну діяльність підприємств і суспільства в цілому. Економічна категорія визначає розподіл продуктів за видами кінцевого використання. Для багатьох продуктів зрозуміло, яка категорія кінцевого використання є актуальною. В таких випадках для визначення кінцевого використання буде достатньо простої таблиці відповідності між ними. Однак в неоднозначних випадках, необхідне визначення пропорційності кінцевого використання з використанням усталених практик [2]. Відповідно із Офісом статистики Об'єднаних Націй, розроблено просту схему економічної категорії екоіндустріальних парків, рисунок 1.

Відповідно до Рисунку 1, екоіндустріальні парки це суб'єкти підприємницької діяльності, які відповідно до [3] надають послуги із розміщення виробничих підприємств та забезпечення їх енергетичними ресурсами по інженерним мережам, а також сервісів, таких як охорона, прибирання, вивезення сміття тощо. Кінцевими споживачами цих послуг є виробничі компанії, що провадять підприємницьку діяльність на території екоіндустріального парку. Проміжним споживачем виступають підрядні організації, яких винаймає керуюча компанія екоіндустріального парку для централізованого надання послуг резидентам парку. В останній редакції класифікації економічної категорії [2], додано Вимір специфікації. Він дозволяє диференціювати проміжних споживачів: загальні, тобто споживаються в широкому спектрі галузей; та конкретних, тих, що працюють лише в певних

галузях промисловості. Це є важливим з точки зору розробки забезпечення пільг та дотацій компаніям, які є стратегічно важливими для розвитку країни, або з точки зору програм міжнародної підтримки. Окремо, конкретні споживачі, що є складовими одного ланцюга постачання, мають можливість об'єднатись в регіональний кластер навколо екоіндустріального парку, таким чином підвищуючи загальний ефект підвищення ресурсоефективності та зниження екологічного навантаження на оточуюче середовище [4].

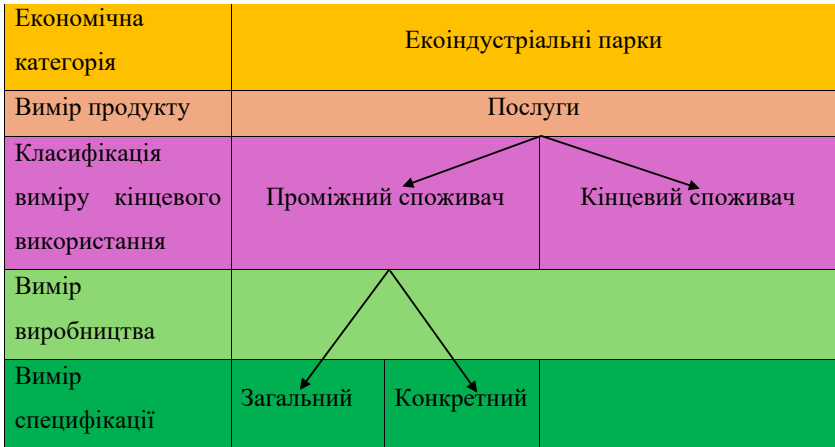

Рис. 1. Схема економічної категорії екоіндустріальних парків

Джерело: сформовано автором на основі даних з [2]

Висновки. Формування економічної категорії екоіндустріальних парків (ЕІП) є важливим етапом у розвитку сучасної економіки, спрямованим на вирішення проблем нерационального використання ресурсів, забруднення довкілля та низької ефективності виробництва в традиційних промислових зонах. ЕІП пропонують ефективну альтернативу, яка поєднує економічну вигоду з екологічною відповідальністю, що є критично важливим для стійкого промислового розвитку. Завдяки новим вимірам специфікації кінцевого використання та класифікації споживачів, екоіндустріальні парки можуть ефективно адаптуватися до різних секторів промисловості, створюючи умови для надання пільг та дотацій стратегічно важливим підприємствам. Це робить ЕІП важливою складовою не лише економічного, але й екологічного розвитку, сприяючи загальному підвищенню рівня стійкості промисловості та зменшенню навантаження на навколишнє середовище. Таким чином, ЕІП є перспективною моделлю, що дозволяє підприємствам поєднувати економічну ефективність з екологічною відповідальністю, сприяючи стійкому розвитку економіки України.

Література:

1. Tas N., et al. An international framework for eco-industrial parks (2nd ed.). Publications of the Global Eco-Industrial Parks Programme. Washington, DC: The World Bank Group. 2021. Available at: <https://geipp-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/08/EIP-International-Framework-for-EIP-Version-2.0-1.pdf> (дата звернення: 08.08. 2024).
2. United nations statistical office. (2012). *Classification by broad economic categories*. (5-те вид.).
3. Про індустріальні парки, Закон України № 5018-VI (2023) (Україна). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>
4. UNIDO. (2023). *Survey of supply chains in post?conflict conditions in ukraine* (Report of the “Global Eco-Industrial Parks Programme – Ukraine: Country-Level Intervention”).